

УДК 655.413:087.5

АНАЛІЗ ВІДПОВІДНОСТІ ОФОРМЛЕННЯ ТА ПОЛІГРАФІЧНОГО ВИКОНАННЯ ГАЗЕТНИХ ВИДАНЬ ВИМОГАМ НОРМАТИВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

М. М. Дубневич, Л. Я. Маїк, З. М. Сельменська, Т. С. Голубник

Українська академія друкарства,
вул. Під Голоском, 19, Львів, 79020, Україна

На основі нормативної документації, що регламентує оформлення та поліграфічне виконання газетної періодики, систематизовано головні показники якості. Проведено аналіз одиничних показників якості оформлення та поліграфічного виконання вказаної категорії видань, представленої на сучасному українському ринку преси. Проаналізовано повноту подання вихідних відомостей згідно з вимогами ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості», у результаті чого виявлено цілий ряд порушень вказаних вимог, зокрема не правильне формулювання читацької адреси.

Оцінювання якості шрифтового оформлення газетних видань за широким переліком показників (кегель, кількість гарнітур у виданні, інтерліньяж, довжина рядка шпальти, місткість шрифту) згідно із стандартом СОУ 18.1–02477019–03:2015 «Газети. Технічні умови» також засвідчило наявність невідповідностей. Аналіз форматів та розмірів берегів шпальт досліджуваних видань показав, що більшість з них оформлено з відхиленням цих показників від зазначених у нормативах, при цьому порушені вимоги щодо гранично допустимої довжини рядка. Проведено оцінювання не менш важливого показника оптичної густини задрукованого фону під текстом, оскільки даний прийом оформлення часто трапляється у дизайні газетних видань. Результати досліджень показали, що в окремих номерах газет цей показник якості не відповідає встановленим гранично допустимим значенням, що негативно впливає на сприйняття інформації читачем.

Здійснено систематизацію типових недоліків оформлення газетних видань та простежено частоту їх появи. Виявлено найбільш розповсюджені недоліки поліграфічного оформлення та зроблено припущення щодо причин їхнього виникнення. Запропоновано шляхи вирішення вказаних недоліків.

Ключові слова: галузевий стандарт, державний стандарт, газетне видання, вихідні дані, читацька адреса, шрифтове оформлення, поліграфічне виконання, снітарні норми, інтерліньяж, кегель, ємність шрифту, довжина рядка шпальти, оптична густина.

Постановка проблеми. Наповнення та поліграфічне виконання газетних видань є важливим у контексті розгляду проблеми функціонування газетної преси. Сьогодні цей сегмент інформаційного ринку повинен дбати про власний розвиток

на фоні дедалі більшого поширення інтернету як засобу інформації. Державна служба статистики підрахувала, що станом на 1 січня 2020 року в Україні було 28 мільйонів 787 тисяч користувачів інтернету, з яких фізичних осіб – 25 мільйонів 683 тисячі [10]. За прогнозами експертів міжнародних компаній We Are Social і Hootsuite у звіті «Цифрові технології 2020» (Digital 2020), до середини 2021 року у соцмережах зареєструється більше половини населення світу. Зараз інтернет використовують понад 4,5 мільярди людей, тоді як кількість користувачів соціальних мереж перетнула позначку 3,8 мільярди. Майже 60 % населення світу вже користується Інтернетом, а останні тенденції свідчать про те, що до середини 2021 року більше половини всього населення світу використовуватиме соціальні мережі [10].

Станом на початок 2020 року інтернетом користувалося на 7 % (298 мільйонів нових користувачів) більше порівняно з січнем 2019 року [10]. Інтернет як засіб інформування стає популярним і частково перетягує на себе читацьку аудиторію газет, яка тепер може знайти новини в мережі у будь-який зручний час, а також читати лише ті новини, які її цікавлять. Через це газетній пресі потрібно боротися за свого читача. Для завоювання уваги аудиторії видавці мають звертати увагу на дві складові: змістове наповнення і зовнішнє оформлення. Усі видання приділяють велику увагу змісту, адже саме це є основним продуктом, який споживає читач. Проте він може оцінити якість наповнення тієї чи іншої газети, лише придбавши її. Для цього потрібно якимось чином привернути його увагу до конкретного видання. Саме зовнішнє оформлення слугує засобом привертання уваги читача. Перше, що бачить потенційний покупець газети, – це її загальний дизайн, що складається з багатьох елементів: кількість колонок на сторінці, величина заголовків, використання кольору, розміщення малюнків, графіків та фотографій [14, 16].

Дослідження Товариства новинного дизайну (Society for news design, SND) продемонстрували, що другим за вагомістю фактором успішної газети після контенту (власне змісту) є дизайн. При цьому рейтинг факторів впливу на читача розподілений таким чином: 80 % читачів перш за все сприймають загальний вигляд (дизайн) шпальти, 75 % після цього розглядають фото, потім заголовки – 56 %, підписи до фото і виноси – 29 %, при цьому основна увага до текстів – 25 % [15]. Уже з цих цифр видно, що поганий дизайн, неякісні фотографії, «слабкі» ілюстрації «вбивають» хороші тексти. Таким чином, видавцям слід враховувати результати досліджень фахівців та дотримуватися вимог щодо поліграфічного виконання видавничої продукції, сформульованих у відповідних нормативних документах.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Сучасна газета – це друковане періодичне видання, в якому публікуються новини про найрізноманітніші події поточного життя для широких верств населення в певному географічному регіоні. Два схожих і споріднених види друкованих ЗМІ – газета і журнал – мають ряд принципових відмінностей за способом впливу на читача та формою подання інформації. Газета формує громадську думку щодня, інформуючи, агітуючи читачів; журнал, на основі створеної газетою громадської думки, виробляє життєву орієнтацію, певний світогляд. У журналах більш досконале поліграфічне виконання, а газета простіша у своїх формах, хоча складніша у верстанні. На перший план

в газеті виходять жанри, компактні за обсягом, насичені злободенною інформацією. Звісно, головне у газеті – це зміст матеріалів, що визначає форму публікацій, характер і стиль верстання, способи й засоби технічного оформлення. Зміст матеріалів номера обумовлює як окремі елементи їхнього оформлення, так і взаємозв'язок, організацію в єдине ціле. Отже, між змістом і формою газети й журналу існує постійний взаємозв'язок.

Сталість тематичної та жанрової композиції видання полегшує для читача процес ознайомлення з публікаціями номера, привчає шукати матеріали на звичному місці. Сталість композиції газети не означає створення жорсткої, стандартної схеми. Принцип тематичної та жанрової структури полягає в тому, що кожна шпальта, розділ, добірка мають бути змістовними, композиційно завершеними. Матеріали номера слід розташовувати в точно продуманому, організованому порядку [1, 3].

Різноманітність інформаційного простору потребує максимально комфортних умов для отримання необхідної інформації, а її джерела повинні бути легкими, швидкими та зручними для сприйняття. Широке коло дослідників здійснювали аналіз візуального сприйняття періодичних видань, зокрема факторів впливу на легкість читання атрибутів поліграфічного шрифту, засобів, що визначають сприйняття композиційного формоутворення в дизайні періодичних видань [11, 13].

У сфері журналістики, дизайну та графіки існує багато праць, присвячених теорії періодичних видань (роботи С. Галкіна, І. Крупського, С. Гуревича, О. Кисельова, В. Тулупова, І. Артамонова, О. Циганова, В. Шевченко, В. Іванова, М. Картера, І. Табашнікова, О. Буковецької та ін. [1, 11, 14]). Дослідження, здійснені у працях зазначених авторів, свого часу дозволили укласти відповідні нормативні документи, що регламентують оформлення та поліграфічне виконання різного типу друкованих видань, зокрема газет для дорослих та дітей. Але проблемі дотримання видавцями встановлених нормативів при верстанні матеріалів на газетних шпальтах присвячено не так багато публікацій. Окремі автори [8, 9, 13] досліджують типові недоліки складання тексту, особливості верстання деяких номерів газетних видань, але комплексного аналізу відповідності шрифтового оформлення та поліграфічного виконання вимогам нормативних документів цілої вибірки газетних видань певного регіону не проводилося. Однак актуальність такого дослідження, з огляду на широке розуміння можливостей існуючого програмного забезпечення окремими видавцями та нехтування правилами оформлення інших типів видань (наприклад, журнальних та книжкових видань для дітей), як свідчать попередні дослідження [6, 7], залишається вагомим.

Виклад основного матеріалу дослідження. Технологія створення газетного видання тісно переплітається з проблемами якості видавничого оформлення та поліграфічного виконання видань. У своїй основі друкована продукція має багато спільних ознак, але кожному виданню притаманні особливості, які відрізняють його від інших. Кожен вид друкованої продукції має специфічну внутрішню та зовнішню структуру, яка є основою його оформлення. Недотримання певних норм і стандартів при створенні видавничої продукції призводить до того, що друкований продукт виходить неякісним і незручним, не відповідає вимогам споживача. Для

читача важливі, крім відповідності публікацій заданій тематиці, також і технологічні показники видання: формат, читабельність, ілюстративність, обсяг, зручність пошуку. Саме ці споживчі вимоги повинні враховуватися під час перетворення авторського тексту в матеріальний продукт – друковане видання.

Згідно із сформульованим вище завданням для дослідження сучасного стану поліграфічного оформлення газетних видань зроблено вибірку українських періодичних видань 2020 року випуску для дорослого читача, які користувалися найбільшою популярністю при розповсюдженні у мережі «Торгпреса» у м. Львові. Під час аналізу відповідності шрифтового та ілюстративного оформлення газетних видань для дорослого читача було опрацьовано 10 газет шести видавництв (рис. 1).

З аналізу видавництв, які випустили досліджувані видання, можна зробити висновок, що декілька з них спеціалізуються на газетних виданнях і випускають по декілька газет – це ТзОВ «Редакційні системи» та ТзОВ «Видавничий дім «Молода Галичина». Решта видавництв випускають по одній назві газети.

Рис. 1. Розподіл аналізованих видань по видавництвах

При проектуванні газетного видання продуманий вибір гарнітури, насиченості, накреслення шрифтів, інтерліньяжу є надзвичайно важливим – як з функціонального боку, так і з естетичного. З метою створення максимально комфортних умов сприйняття інформації читачем та досягнення критеріїв естетичності газетних шпальт укладено відповідні нормативні документи. В Україні 28.11.2005 року набув чинності стандарт СОУ 22.2–02477019–03:2005 «Газети. Технічні умови». Цей документ поширюється на однофарбові та багатофарбові газети різного цільового призначення, обсягу, належності, які виготовляють поліграфічні підприємства та видавництва способом офсетного або високого друку. Стандарт встановлює наступні технічні вимоги до газет, вкладок та додатків до них: загальні вимоги, вимоги до оригіналів, фотоформ і матеріалів, вимоги до шрифтового оформлення, вимоги до поліграфічного виконання. З 2015 року чинною є редакція цього стандарту з внесеними змінами і новою нумерацією – СОУ 18.1–02477019–03:2015 «Газети. Технічні умови».

Вимоги до оригіналів, фотоформ і матеріалів регламентують показники об'єктів, недоступних для контролю за умовами нашого дослідження (оригінали та фотоформи), оскільки опрацьовувалися уже готові видання, або контроль яких виходить за межі нашого дослідження (показники якості паперу). Тому, відповідно, контроль цих показників не здійснювався.

Вимоги до шрифтового оформлення об'єднують найбільш вагомі показники якості газетних видань для дорослого читача, які визначають, насамперед, зручність читання. Тому для основного, додаткового та титульного текстів контролюємо: кегль шрифту, збільшення інтерліньяжу, довжину рядка у квадратах, місткість шрифту у знаках на квадрат, кількість колонок, у які заверстано текст, гарнітуру та накреслення, кольорове оформлення текстової частини, кількість переносів на сторінці.

Для комфортного сприйняття інформаційного змісту видання читачем важливими є й характеристики ілюстративного оформлення видання, яке оцінюють за наступними показниками: колірність ілюстрацій, ілюстративність сторінки, підписи до ілюстрацій (кегль та відстань до ілюстрації), оптична густина фону під текстом.

Вимоги до поліграфічного виконання регламентують ряд показників, з яких лише частина закладається на додрукарській стадії підготовки видання. Згідно з нормативною документацією до цієї групи показників належать: ширина берегів на шпальті, відхилення однакових берегів на суміжних сторінках, інтервал оптичних густин між елементами тексту та папером, суміщення фарб на кольорових зображеннях, суміщення лицьової та зворотної частин сторінки, наявність критичних дефектів, які унеможливають використання газети за призначенням.

Для сприйняття інформації читачеві потрібно створити комфортні умови. З цією метою на етапі розробки зовнішнього оформлення видання технічний редактор підбирає формат видання, формат шпальти складання, шрифтове оформлення усіх складових видання. Паралельно більш-редактор обирає ілюстративне оформлення для супроводу текстової частини та оздоблення видання. Проаналізуємо особливості оформлення досліджуваних газетних видань.

З поданих у таблиці 1 даних видно, що серед аналізованих видань немає жодного без недоліків у поліграфічному виконанні («+» – наявні відхилення, «+/-» – частково порушено, «-» – порушення не виявлені). Найбільш поширеними є: недоліки оформлення підписів до ілюстрацій у 90 % аналізованих видань – недотримання відстані між текстом та ілюстрацією, а також кегля; недоліки формату (50 %) («Високий Замок», «Між нами бабами», «Експрес», «Історія плюс» та «Ратуша»), коли реальний формат менший від заявленого; недотримання розмірів берегів (40 %), які зменшено порівняно з вказаними у нормативних документах (зокрема, середник); недоліки оформлення додаткового тексту (40 %) – збільшення інтерліньяжу, недоречне вживання певного накреслення («Історія плюс», «Життя», «Ратуша», «Життєві історії»); несуміщення зворотної та лицьової сторін («Історія плюс»).

У більшості видань порушено по дві вимоги до поліграфічного та шрифтового оформлення, а у двох виданнях («Ратуша», «Історія плюс») порушено 4 та 6 вимог

відповідно. Слід зазначити, що жодне з видань не має критичних дефектів, але й жодне не є без недоліків. Більшість порушень можна обґрунтувати економічними причинами, коли видавець намагається максимально використати площу шпальт, зменшуючи береги та формат видання, що дозволяє знизити вартість одного примірника видання. Однак це призводить до зниження зручності читання, а тому є недопустимим.

Таблиця 1

**Розподіл відхилень у поліграфічному виконанні газетних видань
від вимог нормативних документів**

Назва видання	Наявність дефектів у виданні									
	Формат видання	Розмір берегів	Характеристика основного тексту	Характеристика додаткового тексту	Кольорове оформлення видання	Кількість переносів на сторінці	Оформлення підписів до ілюстрацій	Несуміщення фарб на ілюстраціях	Несуміщення лицьової і зворотної сторін аркуша	Наявність критичних дефектів
Порадник Господаря	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
Експрес	+	-	-	-	-	-	+/-	-	-	-
Ратуша	+	+/-	-	+/-	-	-	+/-	-	-	-
Історія плюс	+	+/-	-	+/-	+	-	+/-	-	+	-
Високий Замок	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Львівська пошта	-	+/-	-	-	-	-	+	-	-	-
За вільну Україну	-	+/-	-	-	-	-	+	-	-	-
Життя	-	-	-	+/-	-	-	+	-	-	-
Життєві історії	-	-	-	+/-	-	-	+	-	-	-
Між нами бабами	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-

На наступному етапі проаналізуємо шрифтове оформлення газетних видань (табл. 2). Оскільки в стандартах та вимогах до поліграфічного оформлення газетних видань вказано, що для складання тексту одного номера газети слід застосовувати шрифт не менше двох гарнітур, то в оформленні усіх видань ця вимога дотримана: загальна кількість використаних гарнітур коливається від 4 до 7 та

накреслень від 3 до 6. Проте ще одна вимога нормативної документації регламентує використання шрифтів рублених гарнітур не більше 50 % від всього обсягу тексту, а у газетах «Порадник Господаря», «Життя» та «Життєві історії» цих норм не дотримано. В окремих номерах видань «Ратуша» та «Високий Замок» перевищено допустимий обсяг тексту з похилим або курсивним накресленням вічка шрифту (не більше 1000 знаків на одній сторінці).

Таблиця 2

Характеристика шрифтового оформлення

Назва видання	Основний текст		Додатковий текст		Загальна кількість використаних гарнітур (накреслень)	Відповідність стандарту
	Кількість гарнітур	Кількість накреслень однієї гарнітури	Кількість гарнітур	Кількість накреслень однієї гарнітури		
Порадник господаря	5	3	2	3	7(6)	ні
Експрес	3	1	3	3	6(4)	так
Ратуша	4	3	2	2	6(5)	ні
Історія плюс	3	2	2	3	5(5)	так
Високий Замок	4	3	2	2	6(5)	ні
Львівська пошта	2	3	1	2	3(5)	так
За вільну Україну	2	3	2	2	4(5)	так
Життя	4	2	2	3	6(5)	ні
Життєві історії	4	2	3	3	7(5)	ні
Між нами бабами	3	2	1	1	4(3)	так

Ще одна суттєва вимога до оформлення текстової частини видання зі стандарту СОУ 18.1–02477019–03:2015 – це оптична густина фону під текстовими блоками. У періодичних виданнях, зокрема газетних, часто трапляється такий спосіб оформлення текстової частини, але перевищення гранично допустимої оптичної густини призводить до суттєвого ускладнення сприйняття інформації читачем. Серед аналізованих примірників газетних видань такий спосіб оформлення тексту наявний лише у чотирьох, але майже вдвічі перевищено гранично допустиме значення вказаного показника у газетах «Історія плюс» та «Життєві історії» (рис. 2).

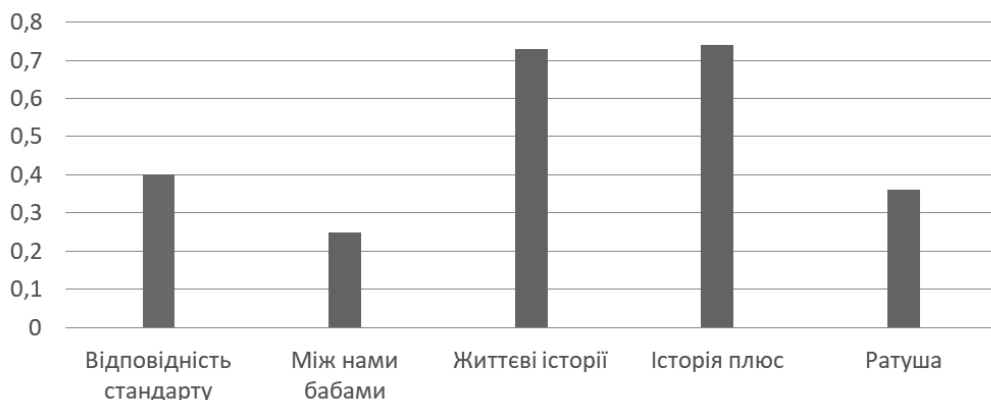

Рис. 2. Значення оптичної густини фону під текстом у газетних виданнях

Оскільки предметом нашого аналізу є періодичні видання, тому окремо оцінимо правильність подання та оформлення вихідних даних і особливо інформацію, яка в них подана, згідно із стандартом ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості» (від 01.01.2009 року) [5].

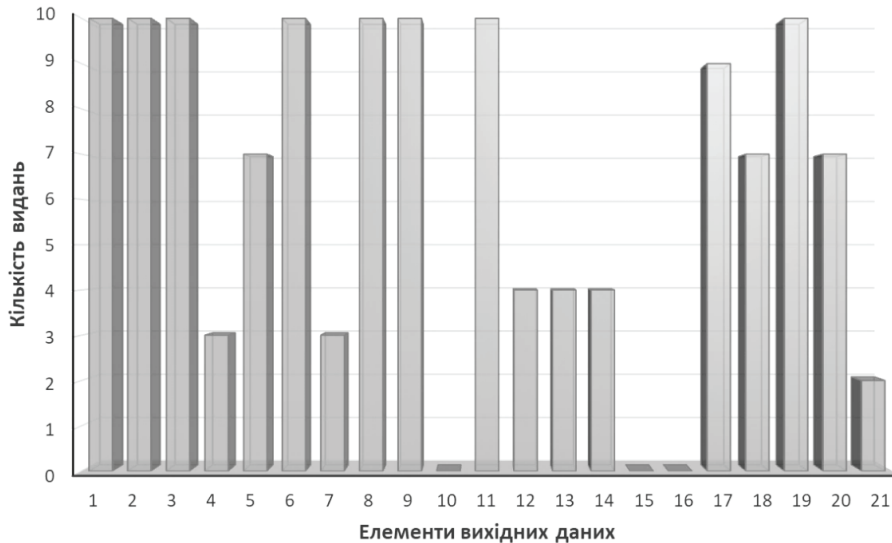
Згідно із цим нормативним документом вихідні дані газетних видань мають містити наступну інформацію:

1. Міжнародний стандартний номер серіального видання (ISSN).
2. Назва видання.
3. Підзаголовкові дані: цільове призначення, тематика, читацька адреса, періодичність випуску газети, дата виходу номера, місяць, рік чи дата заснування видання, нумерація, відомості про засновника, відомості про основне видання в окремому додатку.
4. Вихідні дані (місце і рік випуску видання, найменування видавця).
5. Відомості про редактора.
6. Знак охорони авторського права.
7. Надвипускні дані: відомості про паралельне видання, окремо виданий додаток до видання, іншомовне видання.
8. Випускні дані: серія, номер і дата видачі свідоцтва про державну реєстрацію, тираж, номер замовлення, відомості про місцезнаходження, телефон, факс, електронна адреса редакції, найменування та відомості про місцезнаходження видавця, відомості про видачу свідоцтва видавничої продукції.

Наявність кожного пункту вихідних даних згідно з ДСТУ 4861:2007 відображено на діаграмі (рис. 3). Частина даних (відомості про основне видання в окремому додатку, окремо виданий додаток до видання, іншомовне видання) не є обов'язковими для кожного видання, а лише для тих, що містять перераховані особливості. Але є елементи вихідних даних газетного видання, які конче необхідно наводити, але лише частина з аналізованих видань містять їх. Зокрема, це читацька адреса та цільове призначення, які мають вплив на оформлення видання,

вибір шрифтів та інтерліньяжу; періодичність випуску газети – відсутність цієї інформації свідчить про невпевненість видавців щодо регулярності виходу видання; відомості про дату заснування видання та редактора, а також знак охорони авторського права, які вказані менше, ніж у половини аналізованих видань, додають статусу видання в очах читача. Таким чином, можна рекомендувати видавцям більше уваги приділити оформленню вихідних даних, що допоможе розширити читацьку аудиторію і покращити якість поліграфічного виконання самих видань.

1. Міжнародний стандартний номер серіального видання (ISSN)	12. Відомості про редактора
2. Назва видання	13. Знак охорони авторського права
3. Вид газетного видання	14. Відомості про паралельне видання
4. Цільове призначення, тематика, читацька адреса	15. Окремо виданий додаток до видання
5. Періодичність випуску газети	16. Іншомовне видання
6. Дата виходу номера	17. Серія, номер, дата видачі свідоцтва про державну реєстрацію
7. Місяць, рік чи дата заснування видання	18. Тираж
8. Нумерація	19. Номер замовлення
9. Відомості про засновника	20. Відомості про місцезнаходження (телефон, електронна адреса)
10. Відомості про основне видання в окремому додатку	21. Найменування та відомості про місцезнаходження видавця
11. Вихідні дані (місце і рік випуску видання)	

Рис. 3. Наявність інформації згідно з ДСТУ 4861:2007 у вихідних даних аналізованих видань

Узагальнення результатів проведеного дослідження наведено на рис. 4.

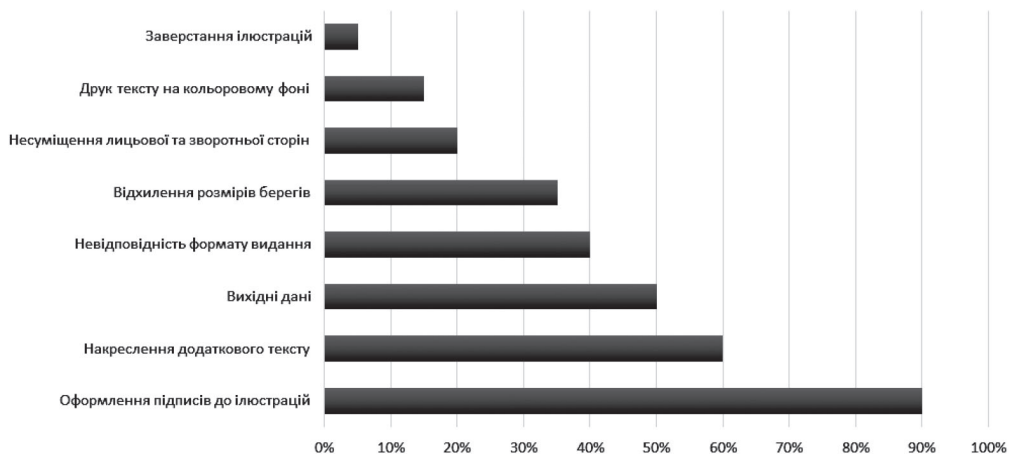

Рис. 4. Частота поширення недоліків у оформленні та поліграфічному виконанні газетних видань

Висновки. У цілому можна стверджувати, що аналізована вибірка газет продемонструвала задовільний стан поліграфічного оформлення та виконання цього виду видань. Окремі недоліки в оформленні підписів до ілюстрацій, виборі накреслення шрифтів, формату видання та розмірів берегів, а також у поданні вихідних даних, звичайно, слід виправляти. Аналогічно слід закладати на додрукарській стадії нижчу насиченість фону під текстовими блоками, щоб на відбитку оптична густина цих ділянок не перевищувала допуск, закладений у нормативних документах. Оформлення вихідних даних також обов'язково подавати у повному обсязі. Відсутність всієї інформації про газетне видання, його видавця та видавництво нашоухе на несерйозний підхід до створення та оформлення газетного видання. У сучасних умовах конкуренції між електронними та друкованими періодичними виданнями для утримання читацької аудиторії останніх видавцям необхідно дбати не лише про зміст їхнього контенту, але й про створення комфортних умов сприйняття інформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Галкин С. И. Техника и технология СМИ: Художественное конструирование газеты и журнала : учеб. пособ. Москва : Аспект Пресс, 2007. 215 с.
2. Губницкая Ю. С. Модели задачи размещения статей и оценивания компоновок для метода формирования полос издания на допечатной стадии. *АСУ и приборы автоматизации* : всеукр. межвед. науч.-техн. сб. Харьков : Изд-во ХНУРЭ, 2013. Вып. 164. С. 20–24.
3. Гула Є. П. Проблеми композиційного формоутворення в дизайні періодичних видань. *Вісник КНУТД* : Серія «Технічні науки». 2015. № 1 (82). С. 85–90.
4. ДСТУ 4489—2005. «Видання книжкові та журнальні. Вимоги до форматів» (від 2006—01—01). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07>.

5. ДСТУ 4861:2007. «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості» (ISO 8:1977, NEQ; ISO 1086:1991, NEQ; ISO 7275:1985, NEQ) (від 2009—01—01). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07>.
6. Дубневич М. М. Аналіз поліграфічного виконання журнальної періодики для дітей. *Наукові записки [Української академії друкарства]*. 2018. № 1. С. 82–92.
7. Дубневич М. М. Кваліметричний аналіз поліграфічного оформлення книжкових видань для дітей. *Поліграфія і видавнича справа*. 2016. № 2 (72). С. 154–161.
8. Иванов В. Ф. Техніка оформлення газети : курс лекцій. Київ : Знання, 2000. 222 с.
9. Костюченко О. А. Оценка качества верстки газетных изданий, выпускаемых ЗАО «Бердская типография». *Полиграфия: технология, оборудование, материалы* : матер. III заоч. науч.-практ. конф. с междунар. участием (Омск, 28–30 мая 2012 г.). Омск : Изд-во ОмГТУ, 2012. 140 с.
10. Майже 23 млн українців регулярно користуються Інтернетом. URL: <https://mind.ua/en>.
11. Поліха Л. Я. Теоретичні засади моделювання періодичних видань. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Вип. 25. С. 173–176.
12. СОУ 18.1-02477019-03:2015. «Газети. Технічні умови» (зі зміною №1). (від 2006—01—01). URL: <http://www.ukrbook.net/vidavc.html>.
13. Чеканов И. О., Ткаченко В. Ф., Григорьев А. В. Интегральный способ оценки качества полиграфической продукции. *International Scientific-Practical Conference : INNOVATIONS IN PUBLISHING, PRINTING AND MULTIMEDIA TECHNOLOGIES 2019*, Kaunas, Lithuania.
14. Шевченко В. Е. Оформлення сучасного газетного видання / Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут журналістики ; за заг. ред. В. В. Різуна. Київ, 2003. 344 с.
15. Шишкина Н. И., Хваленя С. В. Критерии качества средств массовой информации: теоретико-методологическая база. *Труды БГТУ. Сер. 4, Принт- и медиатехнологии*. 2021. № 1 (243). С. 27–33.
16. Янченко А. Є. Графічний дизайн як базова категорія оформлення сучасного газетного видання. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2011. Т. 45. С. 73–78.

REFERENCES

1. Galkin, S. I. (2007). *Tehnika i tehnologija SMI: Hudozhestvennoe konstruirovaniye gazety i zhurnala*. Moskva : Aspekt Press (in Russian).
2. Gubnickaja, Ju. S. (2013). Modeli zadachi razmeshheniya statej i ocenivaniya komponovok dlja metoda formirovaniya polos izdaniya na dopechatnoj stadii. ASU i pribory avtomatiki : vseukr. mezhved. nauch.-tehn. sb. Harkov' : Izd-vo HNURJe, 164, 20–24 (in Russian).
3. Hula, Ye. P. (2015). Problemy kompozytsiinoho formoutvorennia v dyzaini periodychnykh vydan: Visnyk KNUTD : Seriiia «Tekhnichni nauky», 1 (82), 85–90 (in Ukrainian).
4. DSTU 4489—2005. «Vydannia knyzhkovi ta zhurnalni. Vymohy do formativ» (vid 2006—01—01). Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (in Ukrainian).
5. DSTU 4861:2007. «Informatsiia ta dokumentatsiia. Vydannia. Vykhidni vidomosti» (ISO 8:1977, NEQ; ISO 1086:1991, NEQ; ISO 7275:1985, NEQ) (vid 2009—01—01). Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (in Ukrainian).

6. Dubnevych, M. M. (2018). Analiz polihrafichnogo vykonannya zhurnalnoi periodyky dlia ditei: Naukovi zapysky [Ukrainskoi akademii drukarstva], 1, 82–92 (in Ukrainian).
7. Dubnevych, M. M. (2016). Kvalimetrychnyi analiz polihrafichnogo oformlennia knyzhkovykh vydan dlia ditei: Polihrafiia i vydavnycha sprava, 2 (72), 154–161 (in Ukrainian).
8. Ivanov, V. F. (2000). Tekhnika oformlennia hazety : kurs leksii. Kyiv : Znannia (in Ukrainian).
9. Kostjuchenko, O. A. (2012). Ocenka kachestva verstki gazetnyh izdaniy, vypuskaemyh ZAO «Berdskaia tipografija». Poligrafija: tehnologija, oborudovanie, materialy : mater. III zaoch. nauch.-prakt. konf. s mezhdunar. uchastiem (Omsk, 28–30 maja 2012 g.). Omsk : Izd-vo OmGTU (in Russian).
10. Maizhe 23 mln ukraintsiv rehuliarno korystuiutsia Internetom. Retrieved from <https://mind.ua/en> (in Ukrainian).
11. Polikha, L. Ya. Teoretychni zasady modeliuвання periodychnykh vydan: Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii, 25, 173–176 (in Ukrainian).
12. SOU 18.1-02477019-03:2015. «Hazety. Tekhnichni umovy» (zi zminoiu №1). (vid 2006—01—01). Retrieved from <http://www.ukrbook.net/vidavc.html> (in Ukrainian).
13. Chekanov, I. O., Tkachenko, V. F., & Grigor'ev, A. V. Integral'nyj spůsob ocenki kachestva poligraficheskoi produktsii. International Scientific-Practical Conference : INNOVATIONS IN PUBLISHING, PRINTING AND MULTIMEDIA TECHNOLOGIES 2019, Kaunas, Lithuania (in Russian).
14. Shevchenko, V. E. (2003). Oformlennia suchasnoho hazetnoho vydannia / Kyivskiy natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka, Instytut zhurnalistyky ; za zah. red. V. V. Rizuna. Kyiv (in Ukrainian).
15. Shishkina, N. I., & Hvalenja, S. V. (2021). Kriterii kachestva sredstv massovoi informatsii: teoretiko-metodologicheskaja baza: Trudy BGTU. Ser. 4, Print- i mediatehnologii, 1 (243), 27–33 (in Russian).
16. Yanchenko, A. Ye. (2011). Hrafichniy dizain yak bazova katehoriia oformlennia suchasnoho hazetnoho vydannia: Naukovi zapysky Instytutu zhurnalistyky, 45, 73–78 (in Ukrainian).

doi: 10.32403/1998-6912-2021-2-63-29-41

ANALYSIS OF DESIGN AND PRINTING COMPLIANCE OF NEWSPAPER PUBLICATIONS WITH THE REQUIREMENTS OF REGULATORY DOCUMENTATION

M. M. Dubnevych, L. Y. Mayik, Z. M. Selmenska, T. S. Holubnyk

*Ukrainian Academy of Printing,
19, Pid Holoskom St., Lviv, 79020, Ukraine
dubnevychmyroslava@gmail.com*

On the basis of normative documentation regulating the design and printing of newspaper periodicals, the main quality indicators are systematized. The analysis of

unit indicators of registration and printing execution quality of the specified category of the editions presented in the modern Ukrainian market of the press is carried out. In particular, the completeness of the source data submission in accordance with the requirements of DSTU 4861: 2007 “Information and documentation. Edition. Initial information” is analysed, as a result of which a number of violations of the specified requirements are revealed, in particular incorrect wording of the reader’s address.

The quality assessment of the font design of newspaper publications on a wide range of indicators (size, number of fonts in the publication, line spacing, line length, font capacity) according to the SOU standard 18.1-02477019-03: 2015 “Newspapers. Technical conditions” also testifies to the presence of discrepancies. The analysis of the formats and sizes of the fields around the columns of the studied publications shows that most of them are designed with the deviation of these indicators from those specified in the standards, while violating the requirements for the maximum allowable line length.

The assessment of no less important indicator of the optical density of the printed background under the text is carried out, as this method of design is often found in the newspapers design. The results of the research show that in some issues of newspapers this quality indicator does not correspond to the established maximum allowable values, which negatively affects the information perception by the reader.

The systematization of typical shortcomings in the design of newspaper publications and the frequency of their appearance is carried out. The most common shortcomings of printing design are identified and the assumptions are made about the reasons for their occurrence. The ways of the decision of the listed lacks are offered.

Keywords: branch standard, state standard, newspaper edition, initial data, reader’s address, font design, printing execution, sanitary norms, line spacing, size, font capacity, line length, optical density.

Стаття надійшла до редакції 07.10.2021.

Received 07.10.2021.